

Sportfiskarnas påtalar behovet av skyddsjakt på skarv i Stockholms skärgård

I Sverige har antalet skarvar (*Phalacrocorax carbo sinensis*) ökat från ca 1 000 par (i Kalmarsund) på 80-talet till ca 40 000 häckande par vid den senaste riksomfattande inventeringen år 2012. Det betyder att det svenska skarvbeståndet idag uppgår till ca 200 000 individer av mellanskarv.

Generellt konsumerar en skarv ca 1/2 kilo fisk per dag, för Östersjön som helhet blir det i runda tal 40 000 ton fisk per år. Det är ett avsevärt uttag av fisk, och mer än dubbelt så mycket som någon annan fågelart. Som jämförelse kan nämnas att det totala uttaget från fiske i hela Östersjön (yrkesfiske och fritidsfiske) av vår vanligaste kustfiskart, abborren, skattas till 6 200 ton.

Skarven är en generalist, effekten av dess uttag är helt beroende av dess födoval, och överlapp i tid och rum med respektive fiskart. Abborre är en av skarvens favoritbyten, skarvens konsumtion av abborre överstiger det samlade fiskets uttag av abborre i Östersjön. Sett till ICES-ruta 27 & 25 (som inkluderar ostkustens skärgårdar från Blekinge-Stockholm) skattas skarvens konsumtion av abborre till mer än 10 gånger fiskets samlade uttag.

I takt med att kustfiskbestånden har minskat har åtgärder genomförts för att skydda känsliga lek- och uppväxtområden från fiske. Dessa åtgärder har tagits fram i samråd mellan fiskets olika organisationer i Stockholms skärgård. För vissa arter kan man utläsa en positiv effekt, dock har gedigna uppföljningar inte visat någon positiv respons för abborrebeståndet i det helt fiskefria området vid Gålö utanför Stockholm. Det beräknade uttaget av abborre från skarv, baserat på fågelräkningar och dietdata, förklarade varför ingen positiv effekt kunde påvisas. Predation från skarv bedömdes därmed vara orsaken till att abborren inte återhämtat sig trots totalt fiskeförbud.

Senare års forskning har visat att rovfisken fyller en mycket viktig roll i östersjöns ekosystem, såväl till havs som längs kusten. Tyvärr karaktäriseras dock stora delar av Östersjökusten av kraschade bestånd, och dominans av spigg och mattor av trådalger. Detta är tragiskt, och ett misslyckande av förvaltningen av denna unika naturresurs. Sportfiskarna jobbar sedan flera år på bred front för att förbättra rovfiskens förutsättningar. Vi har anlagt hundratals hektar våtmarker, öppnat upp fria vandringsvägar, restaurerat strandängar och anmält och överklagat exploateringsärenden. Detta gör nytta, men räcker inte.

Sportfiskarna har historiskt hållit en låg profil i skarvfrågan eftersom vi inte ansett att det funnits starka forskningsresultat att bygga argument runt. Nu anser vi dock att både svensk forskning och resultat från andra Europeiska länder tydligt visar att skarven starkt påverkar fiskbestånden. Med dessa vetenskapligt baserade argument liggande på bordet, vilka visar på det massiva uttag av fisk som skarven står för, och därmed kraftigt reducerar kustfiskbestånden, vill vi nu agera i frågan. Skarvens stora numerär decimerar resursen för sportfiske och friluftsliv, reducerar möjligheten till lokal försörjning av fisk, och inte minst så förändras lokalt hela kustekosystemet. Det krävs nu sunt förnuft. Storleksordningen på skarvens effekt på ekosystemet och sportfiskets viktiga arter är belagt. Meta-analyser visar att gedigna forskningsstudier pekar mot samma håll. Unika arter och bestånd hotas.

Skarven måste förvaltas som en del av Östersjöns kustekosystem där hänsyn också tas till fiskpopulationers beståndstatus. En adaptiv förvaltning enligt ekosystemsansatsen med målsättningen att generera hållbara fiskbestånd och en skärgård i balans bör vara det långsiktiga målet. I betänkande bör också tas att sportfisket idag är en av de viktigaste fritidsaktiviteterna i landet med ungefär två miljoner utövare som årligen lägger över fem miljarder på sitt fiske. Bara i Stockholms Skärgård finns ett 40-tal fiskeguider som helt eller delvis livnär sig på fisketurism. Starka fiskbestånd i skärgården är viktigt för folkhälsan, Sveriges sportfiskare, och den näring som fisket omsätter genom fisketurismen och redskapsbranschen. Vi värdesätter också det småskaliga yrkesfisket som gör det möjligt för konsumenter att inhandla lokalt fångad fisk.

- Sportfiskarna anser att de områden som är fredade i syfte att skydda fiskbestånd också ska fredas från skarvpredation för att skydda de utsatta fiskbestånden.
- Sportfiskarna vill därför stödja den ansökan om skyddsjakt som Stockholms läns Fiskarförbund inlämnat till länsstyrelsen.
- Sportfiskarna anser också att det är mycket angeläget att ta fram en lokal förvaltningsplan för skarv som syftar till att begränsa predationstrycket på känsliga fiskbestånd i Stockholms län.

Som fakta refererar vi till nedanstående artiklar/avhandlingar och referenser däri;

Bergström, U., Sköld, M., Wennhage, H. & Wikström, A. (2016). Ekologiska effekter av fiskefria områden i Sveriges kust- och havsområden. Aqua reports 2016:20. Institutionen för akvatiska resurser, Sveriges lantbruksuniversitet, Öregrund. 207 s.

Sture Hansson Ulf Bergström Erik Bonsdorff Tero Härkönen Niels Jepsen Lena Kautsky Karl Lundström Sven-Gunnar Lunneryd Maria Ovegård Juhani Salmi (2017). Competition for the fish – fish extraction from the Baltic Sea by humans, aquatic mammals, and birds. ICES Journal of Marine Science, fsx207, <https://doi.org/10.1093/icesjms/fsx207>.

Ovegård, Maria (2017). The interactions between cormorants and wild fish populations. Sveriges lantbruksuniv, Acta Universitatis agriculturae Sueciae, 1652-6880 ; 2017:12.